MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 46

Warszawa dn. 23 stycznia 1928 r.

Przegląd Prasy
Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr.46 Warszawa dn. 23 stycznia 28 r.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH.

STOSUNKI POLITYCZNE W POLSCE

IZWIESTIA z 20.I. donoszą, o mającem się rozpocząć w Polsce procesie Białoruskiej Hromady. Dziennik pisze:"Obecny proces 400-tu kierowników Hromady i 5-iu posł-w sejmowych jest sądem nad 100 tysięczną organizacją Zachodniej Białorusi walczącej o swe narodowe wyzwolenie". Komitet wykonawczy M.O.P.R. /Międzynar.Organiz. Pomocy Rewolucji/ zwróciła się do wszystkich robotników włościan i pracującej inteligencji całego świata wezwaniem do obrony, pogwałconych praw mniejsości narodowej, białoruskiej Hromady i jej posłów.

IZWIESTJA z 21.I. Kor.z Warszawy donosi, że prasa polska powołując się na gazety zagraniczne, rozszerza pogłoski, że w bliskim czasie rząd Woldemarasa ustąpi, lub zostanie obalony od wewnątrz.

SPRAWY BEZPIECZENSTWA I ROZBROJENIA

IZWIESTIA z 20.I. piszą: jednym ze sposobów sabotowania sprawy rozbrojenia w Lidze Nar. jest sprytnie pomyślany uzależnienie kwestji rozbrojenia od tak zwanego bezpieczeństwa. Kwestja rozbrojenia i komitet bezpieczeństwa - są dziećmi polityki francuskiej. Stanowisko Francji polega na tem,: wszystko co narusza ustalony system po traktacie wersalskim, oraz oparty na traktatach pokojowych układ sił, jest poza prawom i daje prawo do zastosowania odpowiednich sankcyj; sankcje te zaliczają się do kategorji dozwolonej "wojny obronnej". Dwa wielkie imperjalistyczne mocarstwa - Stany Zjedn. i Anglja zajmują w stosunku do tego stanowiska pozycję opozycyjną. Stanowisko Stanów Zjedn. znalazło swój wyraz w dwóch faktach. Stany Zjedn. nie przystąpiły do Ligi Nar. oraz w ostatnich notach Kelloga zaproponowały zawarcie traktatu wielostronnego potępiającego wszelkiego rodzaju wojny. Stanowisko Anglji zostało sprecyzowane w ostatniem memorandum do Ligi Nar. Odrzucając zasadę arbitrażu, która jest najważniejszym elementem francuskiego systemu gwarancyj bezpieczeństwa, rząd angielski poddaje w wątpliwość znaczenie innego jeszcze istotnego elementu tego systemu - sankcji międzynarodowej. Zasługuje na uwagę to, że Anglja faktycznie odrzuca jedno z zasadniczych postanowień statutu Liga Nar. a jednocześnie czyni krok w kierunku pozycyj Stanów Zjedn. Nie trudno,na podstawie powyższych faktów, dojść do przekonania, że sprawa gwarancyj bezpieczeństwa znajduje się w najbardziej opłakanym położeniu.- Bezpieczeństwo nie może,zdaniem autora, poprzedzać rozbrojenia. Przedwstępny warunek rozbrojenia wysunięty w Lidze Nar., nie da się urzeczywistnieć. Rząd angielski odrzucając ideę arbitrażu, mimo woli stanął na punkcie widzenia Z.S.R.R. co do możliwości pokojowego rozpatrywania konfliktów międzynarodowach bez uciekania się do zasad arbitrażu. "Zwracamy na ten fakt uwagę naszych sąsiadów, tak często i nieoględnie usprawiedliwiający swój sabotaż rokowań o traktat gwarancyjny powoływaniem się na trudności, wynikający jakoby z niemożności przyjęcia przez Z.S.R.R. zasad arbitrażu i niemożności zastosowania sowieckich propozycyj o procedurze pojednawczej."

IZWIESTIA Z 20.I. piszą, że notę Małej Ententy zwróconą do Ligi Nar. w związku z ujawnionym tajnym przewozem broni z Włoch do Węgier, należy traktować, jako dyplomatyczne posunięcie Francji, zwrócone przeciwko Anglji i Włochom. Celem tego kroku jest zgrupowanie dokoła Francji jeszcze ściślej państw Małej Ententy i podczymania autorytetu Ligi Nar.

IZWIESTIA z 19.I. donoszą,o przybyciu do Moskwy sekretarza Instytutu stosunków na Oceanie Spokojnym, celem oficjalnego zaproszenia ZSRR na konferencje państw Oceanu Spokojnego.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

SESJA C.K.W. USRR

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 18/I donosi, że sesja C.K.W. sowietów USRR zbierze się w Charkowie w drugiej połowie marca r.b. Program sesji ~~zp~~ ustalony będzie po otrzymaniu opinji członków prezydjum C.K.W. i prezesów okręgowych komitetów wykonawczych.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

REPRESJE W STOSUNKU DO OPOZYCJI

"SIEGODNIA WIECZEROM" z dn. 19/I /Ryga, pismo demokratyczne/ ogłasza urzędowy komunikat rządu ZSRR w sprawie represji, zastosowanych względem przywódców byłej opozycji w sowieckiej partji komunistycznej. Komunikat zawiera oświadczenie, iż władze państwowe ZSRR stwierdziły, że szereg osób, należących do wykluczonych z partji przez jej XV zjazd byłych ugrupowań opozycyjnych "trockistów" i "sapronowców" rozwija obecnie nielegalną działalność przeciwsowiecką i zamierza utworzyć tajną organizację przeciwsowiecką. Opozycjoniści czynili przygotowania do szeregu wystąpień przeciwsowieckich i nawiązali kontakt z reprezentantami burżuazji obcej w Moskwie, wysyłając za pośrednictwem tych reprezentantów zagranicę różne dokumenta i świadomie przekręcone i nieprawdziwe wiadomości. Reprezentanci burżuazji obcej w Moskwie ułatwiali również opozycji nawiązanie kontaktu z jej zwolennikami poza granicami ZSRR. Wobec stwierdzenia niewątpliwej działalności przeciwsowieckiej "trockistów", "sapronowców" władze sowieckie uznały konieczność zastosowania wydalenia 30 członków byłej opozycji z Moskwy, jako minimalny środek zabezpieczenia bezpieczeństwa państwa. W liczbie wydalonych przymusowo znajdują się p.p.Trocki, Smirnow, Serebriakow, Radek, Murałow, Biełoborodow, Sapronow, W. Smirnow, Hareczko, Smiłga, Wardin, Safarow, Sosnowski i inni. Szereg innych osobistości, w tej liczbie p.p.Rakowski, Bogusławski i Drobnis, otrzymali nakaz dobrowolnego opuszczenia Moskwy. Co się zaś tyczy p.p.Zinowjewa, Kamieniewa i innych, którzy podporządkowali się wszystkim decyzjom XV zjazdu partji i opuścili szeregi bloku opozycyjnego, zostali oni skierowani na prowincję przez organizacje partyjne w celu wzięcia udziału w pracy państwowej.

KOMENTARZE "SIEGODNIA"

"SIEGODNIA" z dn. 20/I /Ryga, pismo demokratyczne/ ogłasza w artykule wstępnym komentarze do powyższej decyzji rządu sowieckiego. Pismo broni opozycję w ZSRR przed zarzutem pozostawania w kontakcie z "reprezentantami burżuazji obcej" i twierdzi, że oskarżenie to potrzebne było p.Stalinowi jedynie dla tego aby umożliwić zastosowanie środków represyjnych, opartych na sowieckim kodeksie karnym. Walka w partji będzie, zdaniem pisma, trwała nadal, ułatwiając zdrowym czynnikom narodu rosyjskiego wejście na widownię życia politycznego.

POGŁOSKI PRASY EMIGRACYJNEJ

"ZA SWOBODU" z dn. 22/I /Warszawa, pismo demokratyczne/ donosi, że na posiedzeniu biura politycznego partji prezes rady komisarzy ludowych p.Rykow miał się wypowiedzieć przeciwko zastosowaniu zbyt ostrych represji w stosunku do wybitnych przedstawicieli opozycji.

IBIDEM podaje, że p.Karol Radek opuścił Moskwę na podstawie otrzymanego nakazu. Na dworcu w Moskwie odprowadzany był przez tłum zwolenników opozycji, złożony z kilkuset osób. Żadnych incydentów wyjazd ten nie wywołał.

IBIDEM donosi, że prezydjum gubernjalnego komitetu wykonawczego sowietów w Wołogdzie otrzymał z Moskwy rozporządzenie o natychmiastowej organizacji obozu koncentracyjnego dla więźniów politycznych w okolicach miasta Kargopolsk. Obóz ten ma być przeznaczony wyłącznie dla członków byłej opozycji.

"RUL" z dn. 21/I /Berlin, pismo demokratyczne/ donosi, że na żądanie członków t.zw. "grupy rosyjskiej" w biurze politycznym partji aresztowani opozycjoniści Mraczkowski i Fiszelew nie będą sądzeni przez sowiecki sąd wojskowy, jak się tego domagał Stalin, lecz wydaleni zostaną do obwodu Narymskiego.

IBIDEM z dn. 22/I donosi, że pogłoski o dymisji prezesa rewolucyjnej rady wojennej Woroszyłowa, ogłoszone w prasie zagranicznej zostały urzędowo zdementowane w prasie sowieckiej.

"SIEGODNIA WIECZEROM" z dn. 20/I /Ryga, pismo demokratyczne/ donosi, że wszyscy skazani na wydalenie z Moskwy przywódcy opozycji w liczbie 30 opuścili już Moskwę. Wyjechali, między innemi, p.p.Rakowski, Biełoborodow i inni. P.p. Zinowjew i Kamieniew znajdują się jeszcze w Moskwie i prowadzą z biurem politycznym partji pertraktacje o dogodniejszych warunkach wyjazdu i pracy na prowincji. "Trockiści" zerwali ostatecznie z nimi stosunki. W ostatnich swych ulotkach zaznacza to opozycja wyraźnie, oświadczając, że skrucha Zinowjewa i Kamieniewa dodała Stalinowi odwagi do walki z opozycją. P.Trocki otrzymał w Wiernem nominację na stanowisko prezesa komisji dla badania zagadnień rolniczych.

4. SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

ZJAZD LITEWSKI W MIŃSKU

"PRAWDA WOSTOKA" z dn. 11/I /Taszkient/ donosi z Mińska, że się odbył tam zjazd włościaństwa litewskiego z BSRR. W zjeździe wzięło udział przeszło 100 delegatów. Reprezentowane były wszystkie osiedla na Białorusi sowieckiej oraz kolonje litewskie w Moskwie i Leningradzie. Na zjeździe ogłoszono list powitalny rewolucjonisty litewskiego Mickiewicza oraz powitania polskich, łotyskich, białoruskich i żydowskich organizacyj komunistycznych.

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

EGZEKUCJE PODATKOWE

"KRASNAJA ZWIEZDA" z dn. 13/I /Moskwa/ donosi z Kijowa, że w okręgu Kijowskim zanotowano szereg wypadków świadomego uchylania się ludności włościańskiej od uiszczania podatku rolnego. Prokurator okręgu Kijowskiego pociągnął niesumiennych płatników do odpowiedzialności karnej. Również pociągnięci zostali do odpowiedzialności karnej prezesi sowietów wiejskich, winni niedostatecznej gorliwości w sprawach podatkowych.

REFORMA ROLNA W UZBEKISTANIE

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 18/I donosi z Kokandu, że w obwodzie Aimskim, przyłączonym niedawno do Uzbekistanu zakończono niedawno reformę rolną. Likwidacja wielkiej własności prywatnej dała możność nadania ziemi 1386 gospodarstwom włościańskim, z których każde otrzymało przeciętnie półtora hektara.

PRZEMYSŁ RADJOWY

"TORGOWO-PROMYSZLENNAJA GAZIETA" z dn. 15/I /Moskwa/omawia w wielkim artykule zagadnienie rozwoju radjofonji i przemysłu radjowego w ZSRR. Pismo nawołuje do połączenia wszystkich gałęzi tego przemysłu w jednym wielkim truście, co wpłynąć ma na potanienie produkcji, której drożyzna jest główną przeszkodą na drodze ku rozwojowi tego przemysłu.

OBNIŻENIE KOSZTÓW PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ

IBIDEM z dn. 17/I omawia zagadnienie obniżenia kosztów produkcji przemysłowej w ZSRR. Pismo zaznacza, że rada najwyższa gospodarstwa krajowego ZSRR zamierza obniżyć w nadchodzącym roku gospodarczym koszta te przeciętnie o 6%, wydajność pracy ma być jednocześnie podniesiona przeciętnie o 15,9%. Koszta administracyjne przemysłu obniżone być mają o dalsze 20%.

7-GODZINNY DZIEŃ PRACY

IBIDEM podaje, że dnia 16-go stycznia r.b. wprowadzony został częściowo 7-godzinny dzień pracy w czterech fabrykach moskiewskiego trustu bławatnego. Całkowite wprowadzenie 7-godzinnego dnia pracy w tych fabrykach tamowane jest przez brak wykwalifikowanej siły robotniczej.

IBIDEM podaje, że obwodowa rada gospodarstwa krajowego Kaukazu północnego w Rostowie nad Donem zwróciła się do trustu "Siewkawżyrmasło" z prośbą o zastosowanie 7-godzinnego dnia pracy w nowej fabryce ekstraktów maślanych, która wybudowana została według ostatnich wymagań techniki budowlanej i przemysłowej i otwarta będzie w najbliższej przyszłości.

8. STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

PROTEST ROSYJSKIEJ ASOCJACJI FINANSISTÓW, PRZEMYSŁOWCÓW I KUPCÓW

"WOZROŻDENJE" z dn. 18/I /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym pod redakcją p.p.Gukasowa, Siemionowa i Lwowa, ogłasza wystosowany do prezesa rady ministrów Francji p.Poincarego protest rosyjskiej asocjacji finansistów,przemysłowców i kupców w Paryżu w sprawie ewentualnego porozumienia pomiędzy Francją a ZSRR w sprawach gospodarczych. Na wstępie pisma oświadcza asocjacja rosyjska, iż przyjazd nowego ambasadora sowieckiego p.Dowgalewskiego do Paryża wpłynie niewątpliwie na przyspieszenie tempa rokowań. Istnieje obawa, że porozumienie pomiędzy Francją a ZSRR oparte być może na udzieleniu rządowi sowieckiemu kredytów przez Francję, za co wzamian zgodzić się ma rząd sowiecki na częściową spłatę długów Rosji carskiej wobec Francji oraz na udzielenie Francji zastawu w postaci terenów naftowych w okręgu miasta Groznyj na Kaukazie. Asocjacja rosyjska występuje przeciwko tej ewentualności, która łamie nienaruszalne a uznawane dotychczas przez Francję prawo własności prywatnej i oświadcza, że właściciele terenów naftowych w Rosji nie mogą ponosić wyłącznej odpowiedzialności za długi państwa, spłacając te długi z własnego majątku. W końcu pisma zastrzega asocjacja, iż naród rosyjski nie uzna nigdy umów i porozumień, zawartych przez rząd ZSRR z pominięciem praw i interesów tego narodu.

DYSKUSJA POLITYCZNA W PRADZE CZESKIEJ

"WOZROŻDENJE" z dn. 19/I /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym pod redakcją p.p.Gukasowa, Siemionowa i Lwowa/ donosi, że prof.Odincew wygłosił w Pradze czeskiej odczyt, zwrócony przeciwko teorjom geograficznym zwolenników eurazjanizmu. Prelegent dowodził, że słowo "Eurazja" używane być może jako określenie łączności, która istnieje pomiędzy kontynentem europejskim a kontynentem azjatyckim, nie zaś dla określenia odrębności geograficznej terytorjum Rosji. Z odpowiedzią prof.Odincewowi wystąpił twórca teorji geograficznej eurazjanizmu prof.Sawicki, który bronił swej teorji, oświadczając, między innemi, że granice geograficzne Eurazji nie są równoznaczne granicom politycznym państwa rosyjskiego. Dla wyświetlenia tego zagadnienia odbędzie się w Pradze specjalny odczyt prof.Sawickiego.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

P.MIELGUNOW PRZECIWKO P.BURCEWOWI

Obrona "Bratstwa Russkoj Prawdy" przeciwko zarzutom rosyjskiej prasy emigracyjnej, prowadzona przez p.Burcewa, wywołała protest ze strony innych członków redakcji p."Borba za Rossiju". Jeden z członków tej redakcji p.Mielgunow ogłosił w piśmie "RUL" z dn. 22/I /Berlin, pismo demokratyczne/ artykuł zwrócony przeciwko stosunku p.Burcewa do "Bratstwa Russkoj Prawdy". Zarówno obrona tej organizacji, jak i głośne w roku ubiegłym rewelacje p.Burcewa w sprawie organizacji "Trust" nacechowane są, zdaniem p.Mielgunowa, niezwykłą lekkomyślnością.